Neiu wõi tiiger?

Amerika kirjoniku F. R. Stocktoni järele P. Grünfeldt.

I.

Kord elas kusagil üks poolmetslik kuningas, kelle aimdused kombeteşt ja õigusteşt ainult kaugete naabritega läbikäimise tõttu wähe wiilitud oliwad saanud. Ta oli suure kujutusewõimu ja ohjestamata walitseja annetega. Oma naabrite juures oli ta awaliku teatri sisseseadmist tundma õppinud ja siis niisuguse ka oma päälinnas ehitada lasknud. Siin ei pidanud päältwaatajad aga mitte surijaid loomadega wõitlejaid ehk kristlikşi usukannatajaid nägema, ei, seda teatrit tarwitati siin otstarbels, mis rahwa waimujõudu pidi harima ja ülendama. Kõik see terwe teater oma määratud rõdudega, oma saladuslikste käikudega seisis kuulelise õiguse teenistuses, mille läbi kuriteud karistatud ja wooruseb ja häädused palga saiwad, — saatuse erapooletu otsuse järele.

Kui mõne riigialama pääle mõne kuriteu pärast kaebtus tõsteti, mis küllalt nii tähtjas oli, et kuninga tähelepanemise oma pääle tõmbas, siis kuulutati awalikult, et saatus ühel määratud päewal tema üle „kuninga areenas" otsuse pidi andma. See hoone kandis oma nime õigusega, seşt kui ka selle worm ja plaan wõõrsilt oli laenatud, selle tarwitamise wiis tuli aga ainult kuninga pääajust.

Kui rahwas end rõdudele oli kollu kogunud ja kuningas oma õuekonna keskel areena ühel pool küljes kõrge trooni pääle istus, andis ta märgi. Selle järele läks tema jalgade alt üks uks lahti ja sääst asius kaebdusealune areenasse. Otse tema wastu, areena teises seinas, oli kaks karwa päält ühesuurust ja ühesugust ust üksteise kõrwal. Kaebdusealune pidi otseti nende uste juurde sammuma ja ühe nendest lahti tegema. Ta wõis lahti teha, kumba ust ta tahtis, määrust siin ei olnud, ja nii seisis otsus täiesti saatuse käes, nagu ju ülemal täbendasin. Tegi ta ühe ukse lahti, siis tuli säält üks näljane tiiger wälja, kõige wihasem ja metslikum loom, keda oldi saadud. See tormas kohe kaebdusealuse kallale ja kiskus teda ta süü eest tükkideks. Waewalt oli kuritegu sedawiisi otsustatud, siis kõlas leinalugu, kõlas matusekell ja nutunaeste hulumine areena ääreşt. Lugemata päältkuuljad läksiwad siis norus pääl ja kurwa südamega pikkamisi kodu poole, selle üle kurwastades, et üks nii ilus noormees ehk nii lugu peetud wanakene selle koleda saatuse osaliseks oli saanud, seda ära oli teeninud olnud.

Aga kui kaebtusealune teise ukse lahti tegi, siis astus säält üks neiu wälja, nagu kaebtusealuse aastate ja seisuse järele paremat enam walida ei wõinud, ilus ja armas, ja sellega sai ta siis ülmapilk ta ihusüütuse palgaks paari pandud. Nagu teisel korral, nii sündis ka siin otsuse täideşaatmine kohe säälsamas paigas — areenas eneses.

Koorilauljate ja neiude saatusel, kes pidulikus tantsusammus edasi liikusiwad ja kuldsete sarwede pääl laulusid puhusiwad, astus preester areenasse, lähenes sellele kohale, kus paar üksteise kõrwal seisis, ja laulatas neid. Siis kõlas rõõmsate pulmakellade heli, rahwas hõiskas hurraa! ja lapsed riputasiwad lilleşid ilmasüüta mehe ette teele, kes oma lautatatud naese kodu wiis. See oli kuninga tark ja erapooletu wiis õiguse mõistmise juures.